

od zrušení nájemní smlouvy předešlého nájemníka, jenž se dal úplatou pohnouti k postoupení bytu.

(Rozh. ze dne 14. září 1929, Rv II 104/29.)

Žalobci domáhali se na majitelích domu a na dřívější nájemnici Anně R-ové vrácení toho, co zaplatili žalovaným při postoupení bytu. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c.

N e j v y š š í s o u d uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Proti spolužalované Anně R-ové jest žalobní nárok podle § 20 (3) zákona o ochr. náj. promlčen, jak správně oba nižší soudy uznaly, neboť její nájemní smlouva byla zrušena v prosinci 1926, ale žaloba byla podána až 15. března 1928, tedy dávno po uplynutí šestiměsíční lhůty. Počítá-li zákon promlčecí lhůtu »od zrušení smlouvy nájemní«, míní tím — pokud jde o poměr mezi ustupujícím a nastupujícím nájemníkem — zrušení nájemní smlouvy předešlého nájemníka, jenž se dal úplatou pohnouti k přenechání bytu (srv. také rozh. čís. 4943 sb. n. s.). Zákon upravuje v § 20 (2) zákona o ochr. náj. tři různé případy. Pokud jde o poměr mezi pronajímatelem a nájemníkem, měl zákon patrně za účel uchrániti nájemníka nepříjemností, které by mu vznikly vedením sporu s pronajímatelem o vrácení úplaty, pokud jest nucen v jeho domě bydleti. Proto neběží lhůta promlčecí, dokud nájemní poměr trvá. Tento ohled však neplatí pro spor mezi novým a dřívějším nájemníkem o vrácení úplaty. K tomu nutno uvážiti toto: Právní řád a klidné soužití občanů vyžadují, by právní nejistota, zda bude zakázaná úplata požadována zpět, byla pokud možno brzy odstraněna. Proto zkrátil zákon pravidelnou třicetiletou promlčecí lhůtu až na šest měsíců, ale za to počítá její běh odchylkou od všeobecného předpisu § 1478 obč. zák. nikoli od doby, kdy úplata dána a kdy by mohla býti požadována zpět (actio nata), nýbrž až od doby zrušení nájemní smlouvy. Kdyby i mezi nájemníky měl počítati běh promlčecí lhůty až od zrušení smlouvy nastupujícího nájemníka, a kdyby tato nájemní smlouva trvala přes třicet roků, stále by ještě nezačal běh promlčecí lhůty proti dřívějšimu nájemníkovi, takže by se tím prodloužila i všeobecná třicetiletá promlčecí lhůta (§ 1479 obč. zák.), kterýžto důsledek nelze připustiti.

Čís. 9180.

Pozemková reforma.

Byla-li obec v přidělovém řízení činnou z příkazu okresní politické správy, nepatří nároky z poměru mezi obcí a majitelem zabraného majetku na pořad práva.

(Rozh. ze dne 14. září 1929, Rv II 109/29.)

Majitel zabraného velkostatku žaloval obec, aby byla jako přijatelka a rozdělovatelka žalující stranou nuceně odevzdaných pozemků a přijatelka pachtovného z těchto pozemků, jí drobným pachtýřům rozdělených, uznána povinnou sděliti a odevzdati žalující straně přesný seznam jmenný drobných pachtýřů, jimž pozemky odňaté žalující straně byly žalovanou obcí přiděleny, s označením, ve které trati a v jaké výměře byly drobným pachtýřům pozemky ty obcí přiděleny, se současným udáním, kolik let každý z pachtýřů pozemků těch užíval a kolik za užívání a za která léta obcí zaplatil. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly. N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů jako zmatečné, vyslovil nepřipustnost pořadu práva a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Podle § 63 příděl. zák. provádí vnucený pacht, nevyhoví-li majitel dobrovolně příkazu Státního pozemkového úřadu, tento úřad sám (odst. 4) anebo přenesse tento úkol na příslušný politický úřad (6), což se zde bezesporně stalo, neboť, jak obě strany udávají a příslušnými výnosy doloženo, prováděla to okresní politická správa. Obci však provádění nepřisluší. Pokud tedy obec byla činná, mohla by býti činnou buď jen z příkazu okresní politické správy nebo z příkazu majitele půdy (žalobce), anebo ovšem konečně i bez jako příkazu jeho jednatel bez příkazu. Jest zjevno, že jen v obou poslednějším případech může věc v poměru mezi ní a žalobcem náležeti na pořad práva, nikoli však v případě prvém. Neboť, jednala-li z příkazu okresní politické správy, nejednala jako soukromník, nýbrž jako orgán veřejné správy, v t. zv. přenesené působnosti ve smyslu § 28 ob. zřízení mor., při čemž na tom nezáleží, že snad nebyla k úkonům těm povinná, any jí nejsou v zákoně uloženy, neboť stačí, že jednala k příkazu okresní politické správy a příkazu tomu se tedy podrobila, ač nemusila, a lze tu poukázati na obdobný případ vybírání daní, k němuž rovněž nebyla podle nálezů býv. víd. správního soudu povinna, které však nicméně prováděla a které přes to nemohlo býti pokládáno za úkon soukromoprávní, nýbrž za funkci v přenesené působnosti, tedy za úkon veřejné správy. Již v žalobě žalobce tvrdil, že mu bylo nařízeno ve smyslu § 63 příděl. zák., by přenechal žalované obci část pozemků do vnuceného pachtu. Již podle toho nemohlo jíti o jinou činnost, než okresní politickou správou, která k ní podle cit. § povolána byla, na ni přenesenou, což jest zřejmo dále i z toho, že důkaz o tom nabídnut výnosem okresní politické správy ze dne 9. dubna 1920. Ještě zřetelněji v přípravném spise praví žalobce, že do jeho poměru ke vnuceným pachtýřům, o němž praví, že byl soukromoprávní, vstoupila podle nařízení (okresní politické správy) žalovaná obec a pozemky mezi uchazeče (drobné pachtýře) rozdělila, a dále, že několika přípisy okresní politické správy mu bylo nařízeno odevzdati žalované obci půdu, která ji rozvrhla mezi drobné pachtýře. Tento přípravný spis soudce sice v jednacím protokole ze dne 6. června 1928 v uvedení, které spisy byly předneseny, pominul, avšak v témž pro-

tokole připustil důkaz v něm nabídnutý, i musí tedy spis býti pokládán za přednesený. Obec jest tedy zodpovědná okresní politické správě a, co chce žalobce od ní věděti, musil by se bezpečněji dověděti právě od okresní politické správy, která, kdyby to v jejích spisech posud vykázano nebylo, má možnost obci podání zprávy přikázati a ji k tomu donutiti, avšak není obec zodpovědná žalobci, jenž ani netvrdí, že jí dal příkaz a že ho přijala. Teprve v dovolání tvrdí žalobce, že jde o jednání nepřikázané, ale to je novotou, k níž nelze hleděti, ježto v první stolici žalobu na to nezaložil, a je to ostatně vyvráceno jeho vlastními údaji v žalobě a v procesu a doklady o tom předloženými, t. j. výnosy okresní politické správy obci. To, že žalobce v přípravném spise uvedl, že jeho poměr k pachtýřům byl soukromoprávní a že obec do něho vstoupila, zmátlo odvolací soud, takže i poměr mezi žalobcem a obcí (je-li jaký, což jest otázkou), uznal za soukromoprávní. Odvolací soud přehlédl, že jedním dechem žalobce dokládá, že vstoupila obec do tohoto jeho soukromoprávního poměru k pachtýřům proto a tak, že jí musil pozemky odevzdati »podle nařízení«, roz. okresní politické správy, jak už shora doloženo. Prvý soudce se otázky nepřipustnosti pořadu práva ani nedotkl, druhý nevynesl o ní žádného výroku, nýbrž ji probírá jen v důvodech, kde pořad práva za přípustný uznal, a žalobce v dovolání jeho vývody sem se vztahující napadá, míně ovšem neprávem, že — odvolací soud nezkoumal, jak se věc má v souzeném případě, nýbrž že ji řeší jen v odtažitosti, a žádaje, by otázka byla rozřešena: není tu tedy podle plen. usnesení čís. 3775 sb. n. s. závady, by nejvyšší soud ji neřešil.

Čís. 9181.

Jazyková otázka.

Dotaz předsedův po vyvolání věci při odvolacím líčení po národnosti strany jest klásti na roveň vyžádání si ústního prohlášení strany o její příslušnosti k jazykové menšině podle čl. 16 (2) jaz. nař. Teprve tímto okamžikem lze jí, není-li příslušníkem jazykové menšiny, odepřítí práva a výhody zaručené příslušníkům jazykových menšin, nelze však odvolání již k soudu přijaté dodatně odmítnouti proto, že bylo nepřipustně podáno v jazyku menšinovém.

(Rozh. ze dne 19. září 1929, R I 524/29.)

Odvolací soud odmítl odvolání žalovaných. Důvody: Odvolání podáno v jazyce německém. Soud odvolací zkoumaje spisy podle ustanovení § 480 c. ř. s. a shledav, že plná moc žalovaných jest podepsána »Josef Valenta, Anna Valenta« na formuláři německém, neměl zatím příčiny zabývatí se otázkou jazykovou a to tím méně, an při ústním odvolacím líčení předseda má vždy nejenom povinnost, nýbrž i příležitost a čas, by dotazem přímo u stran neb jich zástupců zjistil pochybné snad v tomto směru okolnosti. Poněvadž strany poučeny jsou